

CECELIA AHERN

Utóirat:
még most is
szeretlek!

FORDÍTOTTA SZIEBERTH ÁDÁM

CECELIA AHERN

Utóirat:
még most is
szeretlek!

ATHENAEUM

A fordítás alapjául szolgáló mű
Cecelia Ahern: *Postscript*
Copyright © Cecelia Ahern 2019
All rights reserved.

Hungarian translation © Szieberth Ádám, 2019

Minden jog fenntartva.

Kiadta az Athenaeum Kiadó,
az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
1086 Budapest, Dankó u. 4–8.
Tel.: 1-235-5030
www.athenaeum.hu
www.facebook.com/athenaeumkiado

ISBN 978 963 293 933 9

Felelős kiadó: Szabó Tibor Benjámin
Felelős szerkesztő: Besze Barbara
Szerkesztő: Petrikovits Julianna
Műszaki vezető: Drótos Szilvia
Az eredeti kiadás alapján a borítót tervezte: Földi Andrea
Nyomdai előkészítés: Tóth Viktor

Készült az Alföldi Nyomda Zrt.-ben, 2019-ben
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

Az Utóirat: Szeretlek!
rajongóinak,
éljenek a világ bármely pontján,
szívbéli hálával

Prológus

*Célozd meg a holdat. Nem baj, ha nem találsz el. Legrosszabb esetben is a csillagok között leszel.**

Ez van a férjem sírkövére vésve. Gyakran mondogatta ezt. Mert ő csak úgy szórta az önsegítő frázisokat a derűs, optimista, dallamos hangján: folyt belőle az efféle bölcsesség, mintha ez lenne az élet üzemanyaga. De rám nem voltak hatással az efféle pozitív, erőt adó szavak, amíg ő meg nem halt. Csak akkor hallottam meg, éreztem át őket, csak akkor hittem bennük, amikor már a sírból szólt hozzám. Akkor csimpaszkodtam beléjük.

A férjem, Gerry, a halála után még egy teljes évig tovább élt. Ugyanis meglepetésszerű, havonkénti levélkék formájában megajándékozott a szavaival. Az ő szavai: ez volt mindenem. Az immár kimondatlan szavai, de akkor is *szavak*, amelyek az ő gondolatait írták le, az ő elméjében, a testét, a dobogó szívét kontrolláló agyában fogantak. A szavak így magát az életet jelentették. És én jól megmarkoltam őket: úgy szorította a betűit a két kezem, hogy kifehéredtek az ujjbütykeim, és a tenyerembe

* Pavlov Anna fordítása.

mélyedtek a körmeim. Úgy kapaszkodtam beléjük, mint a mentőkötélbe.

Április elseje van, este hét óra, és én – én bolond! –, tobzódok az új keletű fényességben. Egyre hosszabbra nyúlnak az esték, és a tél hirtelen jött, sokkoló, csattanós pofonjának utóérzetét már kezdi enyhíteni a tavasz. Azelőtt rettegtem ettől az évszaktól: a telet favorizáltam, amikor búvóhely volt minden. Amikor a sötétben úgy éreztem, mintha fátyolszövet takarna, mintha nem lennék fókuszban, mintha már-már láthatatlan volnék. Tobzódtam ebben az érzésben, ünnepeltem a nappal rövidegét, az éjszaka hosszát; ahogy sötétült az égbolt, úgy számláltam vissza, hogy mennyi van még az örömmel várt hibernált állapotig, a téli álomig. És most, hogy szembesülök a fénnel, szükségem is van rá, nehogy ez az állapot újra beszippantson.

A metamorfózisom ahhoz a pillanatnyi sokkhatáshoz volt hasonlatos, amely a hideg vízbe zuhant testet éri. Becsapódáskor iszonyú erős a késztetés, hogy sikítva kiugorjunk a vízből, de minél tovább merülünk alá, annál inkább akklimatizálódunk. A hideg, ahogy a sötét is, nyújtani tud egyfajta csalóka vigaszt, amelyről az ember nem akar lemondani. De én lemondtam róla: rúgkapálva, hadonászva felküzdöttem magam a felszínre. Elkékvült szájjal, fogvacogva bukkantam elő, olvadtam fel, és léptem be újra a világba.

Átmenet a nappalból az éjszakába, télből a tavaszba, egy átmeneti helyen. A sírkert ugyanis, amelyet végső nyughelynek szokás nevezni, a felszín alatt korántsem olyan békés, mint idefönt. Hiszen a talajtakaró alatt fekvő, fakoporsótól körülölelt holttestek változnak: a természet

szorgos munkával lebontja a maradványokat, így a test még most, nyugtában is átalakul. A közelben játszó gyerekek szédült, mámoros kacaja ripityára töri a csendet: ők nincsenek tudatában annak, hogy egy átmeneti, köztes világon taposnak, vagy nincs rájuk hatással az élmény. A gyászolók némák, de a fájdalmuk nem az. Lehet, hogy a sebük belső, lelki seb, mégis hallható, látható, érezhető. A szívfájdalom úgy burkolja be a testet, mint egy láthatatlan köpönyeg, amelynek súlya van, amely elhomályosítja a tekintetet, és lelassítja az ember lépteit.

A férjem halála utáni napokban, hónapokban lázasan kerestem valami tünékeny, megfoghatatlan, transzcendens kapcsolatot, ami őhöz fűz, mert mindenáron teljes egésznek akartam érezni magam újra: olyan volt ez, mint valami gyötrelmes szomjúság, amelyet muszáj csillapítani valahogy. Az olyan napokon, amikor funkcionáltam, sokszor osont oda hozzám hátulról, láthatatlanul, és kockogtatta meg a vállamat. Kibírhatatlan ürességet éreztem ilyenkor, és mintha kiszáradt, összeaszott volna a szívem. A búbánatot egy kicsit sem lehet kordában tartani.

Gerry úgy döntött, hogy hamvasszák el. Az urna a kolumbárium egyik falfülkéjébe került. A szülei lefoglalták a szomszédos helyet is: az a falban megbúvó hézag, ott, az ő urnája mellett, nekem van fenntartva. Ha látom, úgy érzem magam, mintha szembenéznék a halállal, amit örömmel megtettem volna, amikor Gerry elment. Megtettem volna bármit, hogy vele tarthassak. Boldogan bemásztam volna a kis falfülkébe, és a hamvai köré hajtogattam volna a testemet, mint egy gumiember.

Gerry bent van a falban. De mégsem ott van, azaz nem itt van. Elment innen. Máshol jár az energiája. Szétszórt,

szállongó anyagi részecskék lettek belőle, ott vannak körülöttem mindenütt. Ha tehetném, kivezényelnék egy egész hadsereget, hogy vadásszák le minden egyes atomját, és rakják össze újra, de, mint tudjuk, hiába száz ló, száz katona... Lám, a Tojás Tóbiás-mondókát már a legelején megtanuljuk, de hogy mit jelent valójában, arra csak a legvégén döbbenünk rá.

Abban a kiváltságban részesültünk, hogy kétszer is búcsút vehettünk egymástól: a rákkal vívott hosszú csatát még egy évig követték Gerry levelei. Úgy engedett el, hogy titkon tudta: marad még belőle valami a puszta emlékeken túl, valami, amibe kapaszkodhatok. Megtalálta a módját, hogy még a halála után is új, közös emlékeket hozzon létre. És ez igazi varázslat. Isten veled, szerelmem, még egyszer isten veled! Ez a két búcsú elég kellett volna, hogy legyen. Azt hittem, elég is. Lehet, hogy ezért járnak ki az emberek a temetőbe: hogy újra és újra elbúcsúzzanak. Lehet, hogy nem is a viszontlátásról, az újbóli *helló!*-ről szól ez a dolog, hanem a vigaszt nyújtó *Isten veled!*-ről, a nyugodt, békés, büntudatmentes elválásról. A találkozásunkra nem mindig emlékszünk: sokszor inkább csak az marad meg bennünk, hogy miként váltunk el.

Meglep, hogy megint itt vagyok: ezen a helyen, és ebben a tudatállapotban. Hét évvel Gerry halála után. Hat évvel az után, hogy elolvastam az utolsó levelét. Pedig továbbléptem, és továbblépegetek még most is, de a közelmúlt eseményei mindent fölkapartak, és alapjaimban rengettek meg. Előre kéne haladnom, de mintha lehúzna valami hipnotikus hatású, lassan, ütemesen hömpölygő áramlat, mintha felém nyúlna és visszahúzna Gerry keze.

Szemügyre veszem az emlékkövét, és újra elolvasom az ő kedvelt mondását:

Célozd meg a holdat. Nem baj, ha nem találsz el. Legrosszabb esetben is a csillagok között leszel.

Szóval ez lenne az. Mert mi így tettünk, ő meg én: célba vettük a holdat. De nem találtuk el. Tehát ez, ami most van, mindaz, amim van, mindaz, ami vagyok, ez az új élet, amit az elmúlt hét évben fölépítettem Gerry nélkül... Nyilván ilyen az, amikor az ember megérkezik a csillagok közé.

Három hónappal korábban

– A türelmes Pénélopé. Odüsszeusznak, Ithaka királyának felesége. Komoly, dolgos nő, odaadó feleség és anya. Egyes kritikusok elintézik annyival, hogy a házastársi hűség szimbóluma, pedig Pénélopé nagyon is komplex nőalak, aki ugyanolyan jártas a cselszövésben, mint a ruhadarabok szövésében. – Az idegenvezető itt titokzatos képet vág, és végighordozza tekintetét izgatott közönségén.

Az Ír Nemzeti Múzeum kiállításán vagyunk Gabriellel. Leghátul, a csoporttól kissé elkülönülve álldogálunk, mint akik nem is ide tartoznak, vagy nem akarnak vegyülni ezzel a bagázssal, de annyira azért nem vagányak, hogy elmulasszák, ami itt elhangzik. Az idegenvezetőt hallgatom, Gabriel pedig a prospektust lapozgatja. De később szóról szóra felmondja majd, amit a fickó előadott. Mert ő imádja az ilyesmit. Én pedig imádom, hogy imádja az ilyesmit, sokkal inkább, mint magát az ilyesmit. Gabriel az a fajta ember, aki ki tudja tölteni az idejét, és amikor megismerkedtünk, ez volt az egyik legvonzóbb vonása. Hiszen rám még vár egy randi a sorssal: max hatvan év múlva találkám lesz valakivel *odaát*.

Az idegenvezető rövid hatásszünet után folytatja:
– Pénélopé férje, Odüsszeusz elmegy a trójai háborúba,

amely tíz évig tart, és további tíz évbe telik, mire hazatér. Pénélopé nehéz helyzetbe kerül, mivel száznyolc kérő követeli magának a kezét. De ő okos asszony: mindig kifőz valamit, amivel időt nyerhet. Ígéreteivel az orruk-nál fogva vezeti a kérőit, de egyiküknek sem adja be a derekát soha.

Váratlanul zavarba jövök. Súlyos tehernek érzem Gabriel kezét, amely a vállamon pihen.

– Pénélopé szövőszéke, amelyet itt láthatunk, a királynő egyik agyafúrt trükkjét szimbolizálja. Pénélopé ugyanis halotti leplet szőtt apósa, Láertész eljövendő temetésére, és azt állította, hogy amint elkészül a lepel, férjet választ magának. Napközben a palota hatalmas szövőszékén dolgozott, éjszaka pedig titokban lebontotta, amivel aznap elkészült. Három éven át kitarított: folyton lóvá tette a kérőket, míg haza nem tért a várva várt férje.

Ez bántja a fületem. – És a férje is várt rá? – kiabálok be.

– Parancsol? – kérdez vissza a férfi, és ide-oda jár a szeme: a hang gazdáját keresi a tömegben, amely szétnyílik, és hátrafordul.

– Pénélopéről a házastársi hűség szobrát lehetne mintázni – mondom –, de mi a helyzet a férjével? Ő is neki tartogatta magát a húszévi háborúskodás alatt?

Gabriel kuncog egy jót.

Az idegenvezető is elmosolyodik, majd röviden elmondja, hogy Odüsszeusznak öt másik nőtől összesen kilenc gyereke született, és hogy milyen hosszú, viszontagságos volt a hazaútja.

– Szóval nem – motyogom oda Gabrielnek, miközben a csoport továbbhalad. – Szegény hülye Pénélopé!

– Remek kérdés volt – dicsér meg Gabriel, és érzem a hangján, hogy mulattatja a dolog.

Ismét a Pénélopét ábrázoló festmény felé fordulok, míg ő átpörgeti a prospektust. Én is egy ilyen Türelmes Pénélopé lennék? Én is nappal szövök, éjszaka bontok, és közben lóvá teszem az én hűséges, szép kérőmet, mert egyre csak azt várom, hogy viszontlássam a férjemet? Fölnézek Gabrielre. Huncutul csillog a kék szeme: nem olvas a gondolataimban. Eszméletlenül lóvá van téve.

– Simán ágyba bújhatott volna az összessel, míg várja az urát – mondja. – Nem volt valami bulizós csaj ez a szegény, prűd Pénélopé.

Elnevetem magam, és a mellére hajtom a fejemet. Ő pedig jó szorosan átkarol, és csókot nyom a fejem búbjára. Akkora, mint egy ház, lakni tudnék az ölelésében: nagydarab, széles vállú, erős férfi, aki fasebészként – avagy arboristaként, mert ezt a titulust jobban szereti –, a szabad ég alatt, fára mászással tölti napjait. Hozzá van szokva, hogy fönt császkál a magasban, imádja a szelet, az esőt meg általában az elemeket, igazi kalandor, vérbeli felfedező. Ha nem a fa tetején tartózkodik, akkor a fa tövében lehet megtalálni a könyvébe mélyedve. Este, munka után olyan a szaga, mint a jól megborsozott vizitormának.

Két éve, a brayi csirkeszárnyfesztiválon ismerkedtünk meg. Mellém keveredett a pultnál, és jól föltartotta a sort, mert időbe telt, mire megrendelte a sajtburgerét. Jó pillanatban kapott el: bejött a humora. És nem is csak úgy random poénkodott, hanem föl akarta hívni magára a figyelmemet. Gondolom, ez a befűzős dumája.

A haverom kérdezi, hogy járnál-e vele. Egy sajtburgert kérek.

Eléggé bukom a gagyi befűzős dumákra: ez az én nagy gyengém. A férfiak terén viszont jó az ízlésem. A jó férfiak, a remek férfiak terén.

Gabriel elindul valamerre, én meg húzok az ellenkező irányba. Menekülök Türelmes Pénélopé árgus szeme előtt. Mert figyel engem, és felismerni véli bennem a magafajtat. De én nem vagyok a fajtája, nem vagyok olyan, mint ő, és nem is akarok olyan lenni. Nem fogom szüneteltetni az életemet a bizonytalan jövőre várva.

– Gabriel.

– Holly – mondja az enyémhez igazodó, komolyabb hangon.

– Ami az ajánlatodat illeti.

– Ja, hogy tüntessünk? Hogy a kormány tiltsa be a karácsonyi dekorációk idő előtti kihelyezését? Hát, igen, épp csak leszedtük a fát, de mindjárt kezdődik minden előlről...

Csak homorítva, a nyakamat nyújtogatva tudok fölnézni rá, olyan magas. Mosolyog a szeme.

– Nem, a másakra gondoltam. A hozzád költözős ajánlatodra.

– Á.

– Vágjunk bele!

Gabriel a levegőbe bokszol, és halkán utánozza a stadionon végigrobajló üdvrivalgást.

– Ha megígéred, hogy veszünk tévét, és minden reggel így fogsz kinézni, amikor fölébredek – teszem hozzá, majd lábujjhegyre állok, hogy közelebb kerüljek a fejéhez. Az arcára simul a két kezem: kitapintom a profi módra növesztett, nyírt, ápolt Balbo-szakálla alatt lappangó mosolyt. Hiába, a fanyűvő ember a szakállát is maga műveli...

– Hát, ha ez előfeltétele annak, hogy a lakótársam légy...

– Baszótársad – mondom, majd gyerekesen röhöcsölünk egy sort.

– Mindig ilyen romantikus voltál? – kérdi aztán Gabriel, és körém fonja a két karját.

Régebben az voltam. Nagyon más voltam, mint most. Talán naiv is voltam. De már nem vagyok az. Jó szorosan átölelem Gabrielt, és a mellére hajtom a fejemet. Elkapom Pénélopé rosszalló, ítélkező tekintetét. Hetykén fölszegem az állam. Azt hiszi, ismer. Pedig nem.

– Készen állsz? – kérdi halkán a húgom, Ciara.

Éppen letelepszünk a kirakatban elhelyezett babzsákokra, a nép pedig zsbongva várja, hogy kezdődjék a show. A húgom Szarka névre keresztelt vintage és használtruha-boltjában vagyunk, ahol három éve én is dolgozom. Ma újfent rendezvényteremmé alakítottuk a boltot, hiszen itt kerül sor Ciara *Hogyan beszéljünk a...?* című podcastjának közönség előtti felvételére. Csakhogy ma nem a megszokott, biztonságos helyemen, a boros-muffinos asztalnál posztolok. Ugyanis az én levakarhatatlan, kalandvágó, rettenthetetlen kishúgom kitaró unszolására beadtam a derekamat: vállaltam, hogy én leszek az e heti epizód, a *Hogyan beszéljünk a halálról?* vendége. Amint elhagyta a számát az igen, rögtön meg is bántam, és ez a megbánás már-már kozmikus méreteket ölt, miután leülök, és szembenézek a kisszámú publikummal.

A fogasállványokat, bemutatóemlévényeket félretoltuk a falhoz. A ruházati cikkek, kiegészítők helyét ötször hat összecukható szék foglalja el. A kirakatot is kiürítettük, hogy emlévényen ülhessünk Ciarával. A munkából hazasiető nép vet egy-egy futó pillantást a babzsákon ülő, mozgó próbababákra.

– Kösz, hogy megcsinálod – mondja Ciara, és megszorítja a nyirkos kezemet.

Halványan rámosolygok, és közben lefuttatok magamban egy gyors kárbeclést, hogy mi lenne, ha most, ebben a percben visszakoznál, de belátom, hogy nem érné meg. Állnom kell a szavam.

Ciara lerúgja a cipőjét, és fölhúzza a csupasz lábát a babzsákra: abszolút otthon érzi itt magát. Megköszörülöm a torkomat. Hangszórók hordozzák körbe a krakogásomat: hallja mind a harminc, kíváncsian, várakozón rám meredő ember. Összepréselem a két izzadó tenyeremet, és az ölemben heverő jegyzeteimre pillantok. Mióta Ciara megkért erre a dologra, nagy bőszen felírogattam mindenfélét, amikor éppen megszállt az ihlet, mint a vizsgára készülő, idegponcs diák. De a sebtében lekörmölt gondolatöredékeknek most, e pillanatban nincs értelmük. Nem látom, hol végződik az egyik mondat, és hol kezdődik a másik.

Anyu az első sorban ül, egy-két széknnyire Sharon barátnőtől, aki a sor szélén kapott helyet, hogy elférjen az ikerbabakocsija. A pléd alól két apró lábacska kandikál ki: az egyikbe még csimpaszkodik az életéért küzdő zokni, a másiktól már lejött. A féléves babát Sharon a karjaiba vette, a hatéves Gerard az iPadjébe mélyedve, fejhallgatóval ül mellette, a négyéves öccse pedig elég drámaian jelzi, hogy unja a banánt: úgy kornyadozik, hogy a feje támasztja a széktámla tövét. Hat év alatt négy fiú... Igazán nagyra értékelem, hogy Sharon ma eljött. Hiszen tudom, hogy pirkadat óta talpon van. Tudom, mennyi időbe telt, hogy elinduljon otthonról, miután háromszor is visszament a házba, mert ott felejtett valamit. De lám, mégis itt van az én harcos barátném! Rám mosolyog: a kimerültség

szobrát mintázhatnák róla, de ő most is igaz barát, most is támogat, mint mindig.

– Köszöntünk mindenkit a Szarka podcast negyedik epizódjának felvételén – kezdi Ciara. – Néhányan már törzstagok vagytok itt: Betty, köszönjük, hogy ellátsz minket a felséges muffinjaiddal, Christiannek pedig a sajtóért és a borért tartozunk hálával.

Pásztázom a közönséget, hogy itt van-e Gabriel. Pedig biztos, hogy nincs itt, hiszen parancsba adtam, hogy nem jöhet el, nem mintha erre szükség lett volna. Ő ugyanis megtartja a magánéletét magának, és keményen kontrollálja az érzelmeit, így számára teljes esztelenség, hogy idegenek előtt beszélek az intim szférámról. E tárgykörben heves vitáink voltak, de most maximálisan egyetértek velem.

– Ciara Kennedy vagyok, a Szarka tulajdonosa. Nemrég eszembe jutott, hogy jó lenne csinálni egy podcast-sorozatot *Hogyan beszéljünk a...?* címmel, a karitatív szervezetek részvételével, amelyek százalékot kapnak a vállalkozás bevételéből. Ezen a héten a halálról fogunk beszélni, különös tekintettel a gyászra és a veszteség okozta fájdalomra. Velünk van Claire Byrne, az *Így Gyászolj, Írország!* munkatársa, és néhányan azok közül, akiknek a javára válik a szervezet által végzett fantasztikus munka. Az önök által megvásárolt jegyekből, valamint a nagylelkű adományaikból származó bevételt közvetlenül az *Így Gyászolj, Írország!* kapja. Beszélgetünk majd Claire-rel az ő fontos tevékenységükről: arról, hogy milyen fáradhatatlanul segítik azokat, akik elveszítették szeretteiket. De előbb hadd mutassam be az én különleges díszvendégemet, Holly Kennedyt, aki egészen véletlenül a nővérem. Végre itt vagy! – kiáltja izgatottan Ciara, mire a közönség tapsolni kezd.

– Hát, itt – kacagok fel idegesen.

– Mióta tavaly elkezdtem ezt a podcastot, egyfolytában nyaggatom a nővéreimet, hogy jöjjen el. Nagyon örülök, hogy kötélnek állt. – Ciara itt megfogja a kezemet, és nem is engedi el. – A te történeted nagy hatással volt az életemre, és biztosra veszem, hogy sokan profitálhatnak abból, ha meghallgatják, hogy milyen utat jártál be.

– Köszönöm. Remélem, hogy így lesz.

Rádöbbenek, hogy remegnek a papírjaim. Kiszabadítottam a húgom által foglyul ejtett kezemet, és lefogom vele a másikat.

– *Hogyan beszéljünk a halálról?* Nem könnyű téma. Az életünkről olyan szívesen, olyan könnyedén beszélünk – hogy élünk, hogy élhetnénk jobban és a többi –, a halálról szóló beszélgetések viszont sokszor kínosak és hiányosak. És nem jutott eszembe senki, akivel szívesebben beszélgetnék a gyászról, mint veled, Holly. Kérlek, mondd el nekünk, hogyan érintett téged a halál.

Megköszörülöm a torkomat. – A férjem, Gerry, hét éve meghalt rákban. Agydaganata volt. Harminc évet élt.

Akárhányszor mondom el, mindig elszorul a torkom. A történetnek ez a része mindmáig valószerű, mindmáig égeti-marja a bensőmet. Gyorsan, segélykérően Sharonra pillantok, aki drámaian forgatja a szemét, és ásít egyet. Elmosolyodom: menni fog ez!

– Azért vagyunk itt, hogy a gyászról beszéljünk, de ugyan, mit mondhatnék róla? Nem vagyok egyedi eset, a halál mindnyájunkat érint, és, amint azt az itt lévők közül sokan jól tudják, a gyász bonyolult, összetett folyamat. A gyászt nem tudjuk uralni, sőt többnyire úgy érezzük, hogy a gyász ural minket. Csak azt tudjuk kontrollálni, hogy miként kezeljük.

– Azt mondod, nem vagy egyedi eset – veszi át a szót Ciara –, pedig *igenis* egyedi mindenkinek a személyes tapasztalata, és tanulhatunk egymástól. Tudom, hogy itt nincs kisebb vagy nagyobb veszteség, de te hogy érzed, intenzívebben élted meg Gerry elvesztését amiatt, hogy együtt nőtetek fel? Én már gyerekkoromban tudtam, hogy nincs Holly Gerry nélkül.

Bólintok, és elmesélem, hogyan ismerkedtünk meg Gerryyel. Nem nézek a közönségre, mert úgy könnyebb: mintha csak magamban beszélnék, mint amikor elpróbáltam a szövegemet a zuhany alatt. – A suliban ismertem meg tizennégy évesen. Attól a naptól kezdve én Gerry és Holly voltam. Gerry barátnője, aztán Gerry felesége. Együtt nőtünk fel, rengeteget tanultunk egymástól. Huszonkilenc éves voltam, amikor elveszítettem őt, és Gerry özvegye lettem. Nem csupán őt vesztettem el akkor, és nem csupán a lényem egy darabját, hanem tényleg úgy éreztem, hogy *egy az egyben* odavesztem, odalettem. Fogalmam sem volt róla, ki vagyok. Újra föl kellett építenem magamat.

Néhány fej bólogat. Ők már tudják. Tudják mindannyian, vagy ha még nem, akkor majd megtudják.

– Pú-pú! – szól közbe egy hang a babakocsiból, majd kacarászik egy sort. Sharon elcsendesíti totyogó kisfiát: előkotor a gigantikus táskájából egy eperjoghurtos rizstortaszeletet. Miután a rizstortát elnyeli a babakocsi, a kacarászás abbamarad.

– Hogy építetted újjá magad? – kérdi Ciara.

Furán venné ki magát, ha neki mondanám el azt, amit ő is átélt velem, ezért inkább a közönség felé fordulok, és rájuk fókuszálok: azokra, akik nem voltak ott. És amikor meglátom az arcukat, mintha megnyomnának bennem egy kapcsolót: rádöbbenek, hogy ez nem rólam szól! Ha-

nem arról, hogy Gerry csinált valami egészen különleges dolgot, és én ezt most megosztom a nevében olyanokkal, akik alig várják, hogy hallják.

– Gerry segített – mondom. – Mielőtt meghalt, kifőzött egy titkos tervet.

– Ta-damm! – harsogja nagy derűtséget keltve Ciara. Én is elmosolyodom, és ismét a várakozásteli arcokra nézek.

Izgalommal tölt el, hogy felfedhetem a titkot, és ez újfent emlékeztet rá, hogy milyen egyedi, milyen páratlan év volt a Gerry halálát követő év. Mert már halványul a jelentősége, halványulnak az emlékek... – Hátrahagyott nekem tíz levelet, amelyeket havonta kellett fölbontanom, és mindegyiket azzal zárta: Ui.: Szeretlek.

A közönséget szemmel láthatóan megindítja és meglepi, amit mondok. Forognak, összenéznek, puszognak: megtörik a csend. A kisbaba sírva fakad. Sharon csitítgatja, ringatja, többször egymás után megkocogtatja a cumiját, és közben a messzeségbe réved.

Ciara fölemeli a hangját, és túlharsogja a baba zsörtölődését. – Amikor fölkértelek erre a podcastra, nagyon határozottan kijelentetted, hogy nem akarsz Gerry betegségére koncentrálni. Inkább az ajándékról akartál beszélni, amit kaptál tőle.

Erőteljesen megrázom a fejem. – Valóban nem akarok beszélni a rákról és arról, amin ő keresztülment. Azt tudom tanácsolni mindenkinek, akit érdekel, próbálja meg, hogy ne a dolog sötét oldalára koncentráljon. Abból legyen elég! Én inkább a reményről beszélnék.

Ciara szeme büszkén rám ragyog. Anyu jó szorosan összekulcsolja a két kezét.

– Én azt az utat választottam, hogy a tőle kapott aján-

dékra fókuszálok, és *az elvesztése által* kapott ajándékom éppen az volt, hogy magamra találtam. Nem érzem magam kevesebbnek emiatt, és nem is szégyellem bevallani, hogy Gerry halála megtört. A levelei segítettek hozzá, hogy újra megtaláljam önmagamat. El kellett veszítenem őt ahhoz, hogy felfedezzek magamban valamit, aminek a létezéséről sem tudtam. – Belefeledkezem, és nem tudok leállni. *Szükségem* van rá, hogy ezt megtudják. Ha hét éve én ültem volna itt, a közönség soraiban, nekem is *szükségem* lett volna rá, hogy halljam. – Addig nem ismert, döbbenetes erőt fedeztem fel magamban – folytatom. – Lent, a mélyben, egy sötét, elhagyatott zugban találtam rá, de rátaláltam. És, sajnos, az élet kincseit többnyire így leljük meg: ásunk, gürcölünk a sötétben, túrjuk a földet, és egyszer csak betonba ütközünk. Megtanultam, hogy ez a beton akár ugródeszka is lehet.

A közönség, a roppant lelkes Ciara vezérletével, megtapsol.

Sharon kisbabájának sírása visítássá fokozódik: olyan éles, fülsértő hangot hallat, mintha éppen lefűrészelnék a lábát. A totyogó bátyja hozzávágja a rizstortáját. Sharon föláll, bocsánatkérő pillantást vet ránk, és elindul a széksorok mellett kifelé. Fél kézzel navigálja az ikerbabakocsit, a másik karjában a síró babát cipeli, a két nagyobbat pedig anyámra hagyja. Miközben sután a kijárat felé taszigálja a babakocsit, nekimegy egy széeknek, a kerekék pedig bedarálják a padlóra letett táskák szíját, fülét. Sharon bocsánatkérő szavakat mormolva folytatja útját.

Ciara kivár.

Sharon nekitolja a babakocsit az ajtónak, hátha attól kinyílik, de nem. Mathew, Ciara férje, odarohan, hogy tartsa neki az ajtót, de az ikerbabakocsi túl széles. A pá-

nikoló Sharon újra meg újra nekitolja az ajtófélfának. A baba üvölt, a kocsi döng, Mathew pedig mondogatja Sharonnak, hogy álljon le, majd ő fölhúzza lent a kallantyút, és kinyitja a másik ajtószárnyat. Sharon elszoronyedt arccal néz ránk, én pedig forgatom a szemem, és ásítok, mint ő az előbb. Rám villant egy hálás mosolyt, majd kimenekül.

– Ezt majd kiszervezzük – viccelődik Ciara. – Holly, a leveleken kívül másból is érezted, hogy Gerry a halála után is veled van?

– Úgy érted, hogy láttam-e a szellemét?

A közönség soraiban páran kuncognak, mások áhítattal várják az igenlő választ.

– Úgy értem, érezted-e az energiáját – mondja Ciara. – Vagy nevezd, aminek akarod.

Tartok egy kis szünetet, hogy átgondoljam a választ, hogy földézzem az érzést.

– A halál furcsamód képes fizikailag jelen lenni: úgy érezhetjük, mintha a másik ott lenne velünk a szobában. Az űr, amit a szeretteink hagynak maguk után, az ott *nem* létük, szinte szemmel látható: voltak olyan pillanatok, amikor úgy éreztem, Gerry mintha elevenebb volna, mint a körülöttem lévők. – Visszagondolok a magányos napokra és éjszakákra, amikor a való világ és a fejembe zárt világ közt rekedtem. – Az emlékek nagyon erősek tudnak lenni – folytatom. – És áldásos lehet a hatásuk, hiszen menedéket nyújtanak, és felfedezőútra indítanak. Én is újra felfedezhettem Gerryt, mert megidéztek őt. De vigyázni kell, mert az emlékezet a börtönünkké is válhat. Én hálás vagyok Gerrynek a leveleiért, mert kihúzott azokból a fekete lyukakból, és új életre kelt. Ezzel új közös emlékeink születhettek.

– És most, hét év után? Még most is veled van Gerry?
Szünet. Tágra nyílt szemmel bámulom Ciarát, mint az autó reflektorfényében kővé dermedt nyuszi. Zavartan, tétován. Nem jönnek a szavak. *Velem van?*

– Biztosra veszem, hogy Gerry mindig is a részed lesz – mondja halkán Ciara, aki érzékeli, hogy milyen lelkiállapotban vagyok. – És mindig veled lesz – teszi hozzá, mintha meg akarna nyugtatni, mintha elfelejtettem volna.

Por a porhoz, hamu a hamuhoz. Körülöttem szétszórt, szállongó, lebegő anyagi részecskék...

– Abszolút – mondom feszes mosollyal. – Gerry mindig velem lesz.

A test meghal, de a lélek, a szellem még elidőzik itt. A Gerry halálát követő évben voltak napok, amikor úgy éreztem, mintha Gerry energiája belém költözött volna, mintha építene, erősítene, erődítményt csinálna belőlem. Olyankor bármire képes voltam, és érinthetetlen voltam. Máskor viszont ezernyi darabra zúzott ez az energia, mert emlékeztetett mindarra, amit elveszítettem. Olyankor nem voltam képes, nem voltam hajlandó semmire. Az univerzum elvette tőlem az életem legnagyobb, legnagyobb részét, és emiatt féltem, hogy elvehet tőlem minden mást is. De most már értem, hogy az ilyen napok roppant értékes napok voltak, mert most, hét év után, egyáltalán nem érzem, hogy Gerry velem lenne.

Kissé elvesztem morfondírozom, vajon tényleg olyan üresen kongott-e az iménti hazugságom, vagy csak én éreztem úgy? Egyébként már majdnem végeztem. Ciara biztatja a közönséget, hogy kérdezzenek, és én egy kicsit megnyugszom: érzem, hogy már nem tarthat soká. Harmadik sor, ötödik szék, gombóccá gyúrt zsepi, elkenődött szemfesték.

– Szia, Holly, Joanna vagyok. Pár hónapja elveszítettem a férjemet, és nagyon jó lenne, ha ő is leveleket hagyott volna nekem, mint a te férjed. Elmondanád nekünk, hogy mit írt az utolsó levelében?

– Én az összesre kíváncsi vagyok – szólal meg valaki, és helyeslő moraj fogadja a szavait.

– Van rá időnk, hogy végighallgassuk az összeset, ha Hollynak nincs ellene kifogása – mondja Ciara, és rám néz.

Veszek egy nagy levegőt, majd lassan kifújom. Nagyon rég nem gondoltam már a levelekre. Azaz általánosságban igen, de egyenként, sorjában nem igazán. Hol is kezdjem? Egy új olvasólámpa, egy új ruha, egy karaokeverseny, egy tasak napraforgómag, szülinapi nyaralás a barátnőkkel... Hogy is érthetnék meg, milyen fontosak voltak nekem ezek a jelentéktelennek tűnő dolgok? Az utolsó levél viszont... Elmosolyodom. Az igazán könnyen érthető. – Az utolsó levele így szólt: Ne félj újból szerelmesnek lenni!

Csüggnek ajkamon, hiszen csodaszép, elegáns, bátor zárszó ez Gerry részéről. De Joannát korántsem indítja meg annyira, mint a többieket. Látom a szemén a csalódottságot és a zavart. Meg a kétségbeesést. Az ő mély gyászában nem ezt akarta hallani. Ő még kapaszkodik a férjébe, miért is jutna eszébe elengedni?

Tudom, mire gondol. Arra, hogy ő nem tudna újból szeretni. Úgy nem.

A lassanként kiürülő üzletben ismét megjelenik a zavart, ideges Sharon. A legkisebb alszik a babakocsiban, az egyetlen nagyobb Alex nekivörösödve fogja az anyja kezét.

– Szia, öcskös – mondom kissé előrehajolva.

Alex rám se hederít.

– Mondd szépen Hollynak, hogy szia! – szól rá szelíden Sharon.

Alex rá se hederít.

– Alex, mondd Hollynak, hogy szia! – mordul rá sátáni hangon Sharon, és ez olyan váratlanul ér minket Alexszel, hogy mindketten megrémülünk.

– Szia! – böki ki a kisfiú.

– Jó fiú – dicséri meg negédesen Sharon.

Tágra nyílt szemmel bámulom. Valahányszor látom, mindig elképeszt és nyugtalanít a kettős személyiség, amit az anyaszerep kihoz belőle.

– Annyira kínos ez – szólal meg halkán. – Ne haragudj! Egy katasztrófa vagyok.

– Nehogy bocsánatot kérj! Nagyon örülök, hogy eljöttél. És tudd meg, hogy fantasztikus vagy. Mindig azt mondom, hogy az első év a legnehezebb. Még pár hónap, és ez a kis ember egyéves lesz. Már majdnem túl vagy rajta.

– Úton van még egy.

– Mi?

Sharon rám emeli a tekintetét. Könnyes a szeme.

– Megint terhes vagyok. Meg idióta is, tudom.

Kihúzza magát: próbál erősnek mutatkozni, de látszik rajta, hogy megtört. Leeresztett, kipurcant, megsemmisült. Mélyen együttérzek vele. Ez az emóció minden terhességbejelentésnél egyre erősödött, az örömködés szintje pedig egyre lanyhult.

Összeölelkezünk, és egyszerre mondjuk: – Denise-nek ne szólj!

Nézni is stresszes, ahogy Sharon távozik a négy fiával. Pláne így, hogy eleve kimerített az egész napi ideg feszültség, az azt megelőző álmatlan éjszaka, meg az, hogy egy órán keresztül tárgyaltuk az én igencsak személyes történetemet. Ki vagyok tehát purcanva én is, de meg kell várnunk Ciarával, hogy mindenki elmenjen, mert csak akkor tudjuk visszarendezni és bezárni a boltot.

– Erre nem tudok mást mondani, mint hogy csodálatos volt – zökkent ki gondolataimból Angela Carberry, az üzlet nagy támogatója. Angela rendszeresen a Szarkának adományozza a márkás ruháit, táskáit, ékszereit: nagyrészt neki köszönhető, hogy Ciarának még nem kellett lehúznia a rolót. Szokta is viccesen mondogatni, hogy szerinte Angela csak azért vesz magának cuccokat, hogy neki adományozhassa őket. Az üzlet madárcsontú jótévője most is stílusos toalettben jelent meg. A hollófekete bubifrizurájához kerekített frufru társul, a nyakát gyöngy ékesíti, a selyemruháját cicanyakkendő.

– Angela, nagyon kedves magától, hogy eljött – mondom. Igencsak meghökkenek, amikor válaszul a karjaiba zár.

A válla fölött látom, hogy Ciara szeme elkerekedik: őt is meglepi ennek az amúgy szigorú, merev nőnek a bizalmas, érzelmes gesztusa. Angela olyan szorosán ölel át, hogy érzem a ruhája alatt a csontjait. Nem rá vall az efféle impulzív viselkedés, ahogy a testi érintkezés sem: mindig is megközelíthetetlen benyomást kelt, amikor személyesen hozza be a boltba a ruháit, meg az eredeti dobozukban lévő cipőit, meg az eredeti porvédő tasakba bújtatott retiküljeit. És mindig a lelkünkre köti, hogy pontosan hova helyezzük ki a holmijait, és mennyiért áruljuk őket, pedig egy árva eurócentet sem kér értük.

Most párás a tekintete, amikor végül elhúzódik tőlem. – Ezt gyakrabban kéne csinálnia – mondja. – Többeknek kéne elmondania a történetét.

– Jaj, dehogy! – nevetem el magam. – Ez szigorúan egyszeri alkalom volt. Leginkább azért vállaltam, hogy hagyjon már békén a húgom.

– Látom, nem fogja föl – mondja meglepetten Angela.

– Mit nem fogok föl?

– Hogy milyen erős a története. Hogy mekkora hatással volt az emberekre. Hogy minden jelenlévőnek megérintette a szívét.

Zavartan nézem az Angela mögött felgyülemlött sort. Az embereket, akik arra várnak, hogy válthassanak velem pár szót...

Angela megszorítja a karomat, olyan erősen, hogy az nekem már sok. – Máskor is el kell mondania!

– Köszönöm a biztatást, Angela, de én ezt egyszer éltem át, egyszer mondtam el, és egyszer s mindenkorra végeztem vele.

Nem bántóan nyers a hangom, de van benne egyfajta keménység, ami engem is váratlanul ér. Úgy tűnik, van egy

éles, hegyes, tüskés külső rétegem, amely egy pillanat alatt kinő, ha kell. Angela szorítása rögtön elernyed, mintha szúrnák a kezét a tüskéim. Aztán észbe kap, hogy nem vagyunk egyedül, hogy mások is szeretnének beszélni velem, és vonakodva elenged.

Amikor leveszi rólam a kezét, a tüskéim visszahúzódnak, de annak, ahogy csípte-szorongatta a karomat, nyoma marad bennem. Olyan, mint egy kék-zöld folt.

* * *

Bemászom az ágyba Gabriel mellé. Forog velem a szoba: egy kicsit beboroztunk Ciarával meg Anyuval a húgocskám lakásában, a Szarka fölött. Nagyon elrepült az idő.

Gabriel megmoccan, majd kinyitja a szemét. Méreget egy kicsit, aztán vigyorog egy jót az állapotomon.

– Jó este volt?

– Ha még egyszer megfordulna a fejemben, hogy bármi ilyesmit csináljak, akkor... akkor ne hagyd – motyogom, és reszketegen lecsukódik a szemem. Próbálok nem tudomást venni arról, hogy forog velem a világ.

– Egyetértek. De most már túl vagy rajta. Te vagy az év tesója, és talán még fizetésemelést is kapsz.

Horkantok egyet.

– Vége van – mondja Gabriel, majd közelebb húzódik, és megcsókol.